

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ MƏHKƏMƏSİ

AZ 1025, Bakı şəhəri, Yusif Səfərov küçəsi 26 Tel.: (+994 12) 489-07-07 Faks: (+994 12) 498-72-69 Veb: www.supremecourt.gov.az Elektron poçt: contact@supremecourt.gov.az

24 sentyabr 2026-cı il

1-8-10/2-7852/2026

**Azərbaycan Respublikasının
məhkəmələrinə
(siyahı üzrə)**

İ C M A L

(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 27 iyun tarixli 209 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin sərxoşluq vəziyyətinin müəyyən edilməsi Qaydaları"nın 3.1-ci bəndinin tətbiqinin bəzi məsələləri haqqında)

Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə daxil olmuş müraciətlərin təhlili nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 27 iyun tarixli 209 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin sərxoşluq vəziyyətinin müəyyən edilməsi Qaydaları"nın (bundan sonra – Qaydalar) 3.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş *"müayinə olunan şəxsin təşəbbüsü ilə"* müddəasının tətbiqi ilə bağlı hüquq tətbiqetmə təcrübəsində fərqli yanaşmalar mövcuddur. Hüquq tətbiqetmə təcrübəsinin vahidliyinin təmin edilməsi məqsədilə aşağıdakı izahlar verilir.

I. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin (bundan sonra – İXM) 86.1-ci maddəsinə əsasən, inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın təmin edilməsi tədbirləri qanunla müəyyən edilmiş hallarda *səlahiyyətli vəzifəli şəxs tərəfindən* tətbiq edilən prosessual təminat tədbirləridir. Qanunverici bu tədbirlərin tətbiqinin dörd məqsədini müəyyən etmişdir. Həmin məqsədlər inzibati xətalərin qarşısının alınması, şəxsiyyətin

Elektron Sənəd Dövriyyəsi Sistemi
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ MƏHKƏMƏSİ
İmzalayan şəxs: Hafiz Nəsimov / Cinayət kollegiyası / Sədr

Qeyd: <<Elektron imza və elektron sənəd haqqında>> Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürle təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://verify.sesda.az/info/esign/XPPI9x%2B9F74QiTcmw3YVW8foLoKsxuLcG8zi33tGSPAU%3D>

müəyyən edilməsi, inzibati xəta haqqında işlərə vaxtında və düzgün baxılmasının, habelə həmin işlər üzrə qəbul edilmiş qərarların icrasının təmin edilməsindən ibarətdir.

İXM-in 86.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın təmin edilməsi tədbirləri hüquqi təbiətinə görə məsuliyyət və ya tənbeh tədbirləri deyil, inzibati icraatın qanuni, obyektiv və səmərəli həyata keçirilməsini təmin edən prosessual təminat mexanizmidir. Bu baxımdan, həmin tədbirlər yalnız qanunla səlahiyyət verilmiş vəzifəli şəxs tərəfindən, qanunla müəyyən edilmiş əsaslar və qaydalar üzrə inzibati xəta haqqında icraatın təmini məqsədi ilə tətbiq edilir və şəxsin öz təşəbbüsü və ya üçüncü şəxslərin iradəsi əsasında müstəqil qaydada həyata keçirilə bilməz.

İXM-in 86.1.7-ci maddəsində sərxoşluq vəziyyətinin müayinə edilməsi inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın təmin edilməsi tədbirlərindən biri kimi müəyyən edilmişdir. Hüquqi mahiyyətinə görə bu tədbir şəxsin sərxoşluq vəziyyətinin obyektiv müəyyən edilməsinə, inzibati xəta haqqında iş üzrə sübutların vaxtında əldə edilməsinə, habelə zaman keçdikcə həmin sübutların itirilməsi və ya etibarlılığının azalması riskinin qarşısının alınmasına xidmət edən prosessual təminat tədbiridir.

Bu baxımdan, sərxoşluq vəziyyətinin müayinə edilməsi qanunla səlahiyyət verilmiş vəzifəli şəxs tərəfindən inzibati icraat çərçivəsində tətbiq olunan prosessual tədbir olmaqla, onun həyata keçirilməsi də həmin inzibati xəta haqqında icraatın ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

İXM-in 86.1.7-ci maddəsinin tətbiqi baxımından Qaydalar xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, İXM-in 86.1.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş "sərxoşluq vəziyyətinin müayinə edilməsi" tədbirinin həyata keçirilməsi mexanizmi, şərtləri və proseduru Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 27 iyun tarixli 209 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş Qaydalarla tənzimlənir.

II. Qaydaların 2.2, 3.2 və 3.3-cü bəndlərinin sistemli təhlili göstərir ki, nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin sərxoşluq vəziyyətinin müəyyən edilməsi iki üsulla həyata keçirilir: xüsusi texniki vasitələrdən (alkotester, narkotester) istifadə edilməklə və tibbi müayinə yolu ilə. Xüsusi texniki vasitələrlə müayinə polis əməkdaşı tərəfindən aparılır, tibbi müayinə isə həkim-narkoloq tərəfindən bioloji nümunələrin (qan, tüpürçək, sidik, nəfəs havası və s.) müayinəsi əsasında həyata keçirilir.

Qaydaların 2.7-ci bəndinə əsasən, nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxs iki halda **tibbi müayinəyə** göndərilir:

1. sərxoşluq vəziyyətinin xüsusi texniki vasitələrlə müəyyən edilməsindən imtina etdikdə;
2. xüsusi texniki vasitə ilə aparılmış müayinənin nəticəsi ilə razılaşmadıqda, lakin onda sərxoşluq əlamətləri açıq şəkildə müşahidə olunduqda.

Digər hallarda onun sərxoşluq vəziyyətinin müəyyən edilməsi xüsusi texniki vasitələrdən istifadə edilməklə polis əməkdaşı tərəfindən həyata keçirilir.

Elektron Sənəd Dövriyyəsi Sistemi
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ MƏHKƏMƏSİ
İmzalayan şəxs: Hafiz Nəsimov / Cinayət kollegiyası / Sədr

Qeyd: <<Elektron imza və elektron sənəd haqqında>> Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://verify.sesda.az/info/esign/PXP19x%2B9F74QiTcmw3YVW8foloKsxuLcG8zi33tGSPA%3D>

Qaydaların 3.1-ci bəndinin ikinci cümləsi tibbi müayinənin aparılmasının prosessual əsaslarını müəyyən edir. Həmin norma İXM-in 86.1.7-ci və 96.4-cü maddələri, habelə Qaydaların 2.7-ci bəndi ilə sistemli əlaqədə təhlil edildikdə belə nəticəyə gəlinir ki, tibbi müayinənin keçirilməsi məsələsi həm polis əməkdaşının, həm də müayinə olunan şəxsin təşəbbüsü ilə qaldırıla bilər. Lakin hər iki halda tibbi müayinə İXM-in 86.1.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın təmin edilməsi tədbiri olduğundan, onun həyata keçirilməsi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş prosessual qaydada rəsmiləşdirilməlidir. Bu baxımdan, həm Qaydaların 3.1-ci bəndi, həm də İXM-in 96.4-cü maddəsi tibbi müayinənin **tibbi müayinəyə göndərilmə haqqında protokol** əsasında həyata keçirildiyini nəzərdə tutur.

Sərxoşluq vəziyyətinin müayinəsi müstəqil tibbi xidmət deyil, İXM-in 86.1.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatın təmin edilməsi tədbiridir. Bu səbəbdən həmin müayinə inzibati xəta haqqında icraat çərçivəsində həyata keçirilməli, onun əsas məqsədi isə inzibati xəta haqqında iş üzrə sübutların vaxtında və etibarlı şəkildə əldə edilməsini, habelə işin tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırılmasını təmin etmək olmalıdır. Bu baxımdan, Qaydaların 3.1-ci bəndində təsbit edilmiş **"müayinə olunan şəxsin təşəbbüsü ilə"** müddəası inzibati xəta haqqında icraatdan kənar, şəxsin istənilən vaxt və şəraitdə öz təşəbbüsü ilə tibbi müayinədən keçmək hüququ kimi deyil, davam edən inzibati icraat çərçivəsində tibbi müayinənin aparılması məsələsinin müayinə olunan şəxs tərəfindən qaldırılması hüququ kimi təfsir edilməlidir. Əks yanaşma İXM-in 86.1.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş prosessual təminat tədbirinin hüquqi mahiyyəti ilə uzlaşmamaqla yanaşı, Qaydaların 2.7 və 3.1-ci bəndləri arasında mövcud olan sistemli və məntiqi əlaqəni də pozmuş olar.

Bu nəticə Qaydaların 3.4 və 3.5-ci bəndlərinin məzmunu ilə də təsdiq olunur. Belə ki, 3.4-cü bəndə əsasən, həkim-narkoloq tibbi müayinə aktında yoxlanılan şəxs haqqında məlumatlarla yanaşı, müayinənin aparılması barədə qərar qəbul etmiş orqanın adını və müayinənin səbəbini göstərməlidir. 3.5-ci bənddə isə tibbi müayinə aktının bir nüsxəsinin müayinə edilən şəxsə, digər nüsxəsinin isə onu müayinəyə təqdim etmiş vəzifəli şəxsə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bu tənzimləmə bir daha göstərir ki, Qaydalarda nəzərdə tutulmuş tibbi müayinə inzibati icraatdan kənar həyata keçirilən müstəqil tibbi xidmət deyil, səlahiyyətli dövlət orqanının həyata keçirdiyi inzibati xəta haqqında icraatın tərkib hissəsidir.

Beləliklə, Qaydaların 3.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş "müayinə olunan şəxsin təşəbbüsü ilə" müddəası şəxsin inzibati icraatdan kənar və müstəqil qaydada tibbi müayinədən keçmək hüququnu deyil, başlanmış inzibati icraat çərçivəsində tibbi müayinənin aparılması barədə təşəbbüs irəli sürmək hüququnu ifadə edir. Bu təşəbbüs tibbi müayinənin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş prosessual qaydada aparılması zərurətini aradan qaldırmır.

Elektron Sənəd Dövriyyəsi Sistemi
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ MƏHKƏMƏSİ
İmzalayan şəxs: Hafiz Nəsimov / Cinayət kollegiyası / Sədr

Qeyd: <<Elektron imza və elektron sənəd haqqında>> Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://verify.sesda.az/info/esign/PXP19x%2B9F74QiTcmw3YVW8foloKsxuLcG8zi33tGSPAU%3D>

Qaydaların 3.1-ci bəndində təsbit olunmuş "müayinə olunan şəxsin təşəbbüsü ilə" müddəasının fərqli təfsiri, yəni həmin ifadənin şəxsin inzibati icraatdan kənar istənilən vaxt və şəraitdə müstəqil qaydada tibbi müayinədən keçmək hüququ kimi başa düşülməsi İXM-in 86.1.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş "sərxoşluq vəziyyətinin müayinə edilməsi" institutunun hüquqi təyinatına uyğun gəlmir. Belə təfsir inzibati xəta haqqında iş üzrə sübutların operativ qaydada əldə edilməsinə və etibarlılığının təmin edilməsinə yönəlmiş prosessual təminat mexanizmini səmərəsiz edər, sərxoşluq vəziyyətinin zaman amilindən birbaşa asılı olan sübut kimi obyektiv müəyyən edilməsini təhlükə altına salar və nəticə etibarilə inzibati icraatın qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məqsədlərinə nail olunmasına mane olar. Buna görə də Qaydaların 3.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş "müayinə olunan şəxsin təşəbbüsü ilə" müddəası İXM-in 86.1 və 86.1.7-ci maddələrinin məqsədlərinə uyğun olaraq yalnız başlanmış inzibati icraat çərçivəsində tətbiq edilə bilən prosessual təminat kimi başa düşülməlidir.

III. Bununla yanaşı, məhkəmələr nəzərə almalıdırlar ki, nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin başlanmış inzibati icraat çərçivəsində xüsusi texniki vasitələrlə aparılmış müayinənin nəticəsi ilə **razılaşmasına** baxmayaraq, sonradan inzibati icraatdan kənar öz təşəbbüsü ilə tibbi müayinədən keçməsi həmin tibbi müayinənin nəticəsinin avtomatik olaraq sübut kimi qəbul edilməsinə əsas vermir. Belə hallarda məhkəmələr şəxsin sonradan tibbi müayinədən keçməsinin səbəblərini, vaxtını, şəraitini və iş üzrə digər sübutlarla əlaqəsini araşdırmalı, bütün faktiki halların məcmusu əsasında həmin sübuta hüquqi qiymət verməlidirlər.

Yuxarıda göstərilənlər nəzərə alınaraq, məhkəmələrə tövsiyə olunur ki, Qaydaların 3.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş "müayinə olunan şəxsin təşəbbüsü ilə" müddəasını tətbiq edərkən həmin normanı İXM-in 86.1, 86.1.7 və 96.4-cü maddələri, habelə Qaydaların digər müddəaları ilə sistemli əlaqədə təfsir etsinlər və həmin müddəanı şəxsin inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatdan kənar, istənilən vaxt və şəraitdə müstəqil qaydada tibbi müayinədən keçmək hüququ kimi təfsir etməsinlər.

Cinayət kollegiyasının sədri

Hafiz Nəsimov

Elektron Sənəd Dövriyyəsi Sistemi
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ MƏHKƏMƏSİ
İmzalayan şəxs: Hafiz Nəsimov / Cinayət kollegiyası / Sədr

Qeyd: <<Elektron imza və elektron sənəd haqqında>> Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://verify.sesda.az/info/esign/PXP19x%2B9F74QiTcmw3YVW8foloKsxuLcG8zi33tGSPAU%3D>

